Intelectualul basarabean Constantin Stere despre participarea României în Primul Război Mondial

Ion MISCHEVCA

În contextul tumultuos al declanşării primei conflagraţii mondiale, rolul elitei intelectuale româneşti din Basarabia şi interesul manifestat de aceasta faţă de soarta naţiunii, în general, şi a regiunii de origine, în special, rămâne a fi un subiect disputat şi neelucidat pe deplin.

Există o dublă tentaţie, nu doar contradictorie, dar şi definitorie dificultăţilor inerente procesului de cercetare a fenomenului elitar basarabean de la începutul secolului XX: pe de o parte, se insinuează că intelectualii români din spaţiul pruto-nistrean nu erau preocupaţi de alegerea geopolitică pe care România urma să o facă (Antanta sau Puterile Centrale), iar

pe de altă parte, doleanţele acestor exponenţi sunt privite cu suspiciune, ca fiind„germano file"sauchiarrusofobe.

Atitudinile intransigente şi expunerile vehemente în presa vremii l-au caracterizat, dar şi l-au marcat pe basarabeanul Stere. Fostul rector al Universităţii din Iaşi nu pregeta în a-şi argumenta poziţia de a lupta de partea Germaniei şi contra Rusiei. Dânsul considera că Vechiul Regat nu putea renunţa la sistemul de securitate, consfi nţit prin Tratatul de aderare la Tripla Alianţă (semnat la 30 octombrie 1883), şi că recuperarea Basara-biei era o datorie a statului român.

Deşi autorităţile de la Bucureşti au decis aderarea la Antanta, cei doi ani de neutralitate expectativă (1914-1916) reprezintă argumentul forte al sentimentului de responsabilitate şi al gradului înalt de difi cultate în care se afl a guvernul condus de Ion I.C. Brătianu, nevoit să aleagă între terito-riile româneşti înstrăinate, ce urmau a fi recâştigate pe cale militară.

Constantin Stere, reprezentantul intelectualităţii româneşti din Basarabia, a fost consecvent şi categoric în a apăra cauza baştinei sale. Prin articolele publicistice şi discursurile sale din Parlamentul României Mari, Stere a demonstrat şi a accentuat că basarabenii au dreptul la unitate naţională.